

Нарисна геометрія відноситься до дисциплін, які складають основу загально інженерної підготовки фахівців з вищою технічною освітою і базується на вивченні вимог ГОСТ, ДСТУ, ЄСКД що використовують для створення креслень і є невід'ємною їх частиною.

Останнім часом, через зміни в системі освіти, у способах розповсюдження нових стандартів та змін до груп стандартів, виникають суттєві прогалини в установах, які користуються цими стандартами але про зміни в них їх ніхто не повідомляє. Не виключенням є і навчальні заклади що працюють за технічним спрямуванням.

На сьогоднішній день розробка та розповсюдження стандартів покладена на міністерства, Держспоживстандарт та УкрНДІССТ

Розповсюдження стандартів відбувається через 2 магазини стандартів, які знаходяться в Києві і Харкові. Держспоживстандартом України щорічно видається "Каталог нормативних документів", в якому публікуються відомості про затвержені ДСТУ, чинні республіканські стандарти, настановні документи і рекомендації Держспоживстандарту, державні класифікатори, а також галузеві стандарти, зареєстровані УкрНДІССТ зі вказівкою дати їх введення в дію. За інформацією про чинні галузеві стандарти і технічні умови колишнього Союзу слід звертатися до міністерств (відомств), відповідальних за вироблення продукції чи надання послуг, на які поширюється дія цих нормативних документів.

Як бачите, маємо досить складний та коштовний процес ознайомлення зі змінами та нововведеннями в національній системі стандартизації України. Окрім того протерпіли зміни і види стандартів.

Національна система стандартизації України вміщує різноманітні стандарти, в яких встановлені вимоги до конкретних об'єктів стандартизації. Залежно від об'єкта стандартизації, складу, змісту, сфери діяльності та призначення вони поділяються на такі види:

о державні стандарти України - ДСТУ;

Кабінет Нарисної геометрії , інженерної і комп'ютерної графіки.

ВНЗКТМСГ
Ленченко Л.В.

о галузеві стандарти України - ГСТУ;

о стандарти науково-технічних та інженерних товариств і спілок України - СТТУ;

о технічні умови України - ТУУ;

о стандарти підприємств - СПП;

о кодекси усталеної практики.

Державні стандарти України (ДСТУ) - це нормативні документи, які діють на території України і використовуються усіма підприємствами незалежно від форми власності та підпорядкування, громадянами-суб'єктами підприємницької діяльності, міністерствами (відомствами), органами державної виконавчої влади, на діяльність яких поширюється дія стандартів. ДСТУ для будь-якої держави світу є національним стандартом України, який затверджується Держспоживстандартом України. ДСТУ мають міжгалузеве використання і запроваджуються переважно на продукцію масового чи серійного виробництва, на норми, правила, вимоги, терміни та поняття, позначення й інші об'єкти, регламентування яких потрібно для забезпечення оптимальної якості продукції, а також для єдності та взаємозв'язку різних галузей науки, техніки, виробництва та культури.

Галузеві стандарти України (ГСТУ) розробляють на продукцію, послуги в разі відсутності ДСТУ, або за потребою встановлення вимог, які перевищують або доповнюють вимоги державних стандартів. Вимоги ГСТУ не повинні суперечити

обов'язковим вимогам ДСТУ. ГСТУ є обов'язковими для всіх підприємств і організацій даної галузі, а також для підприємств і організацій інших галузей (замовників), які використовують чи застосовують продукцію цієї галузі.

Стандарти науково-технічних та інженерних товариств (спілок) України (СТТУ) розробляють за потребою розповсюдження та впровадження систематизованих, узагальнених результатів фундаментальних і прикладних досліджень, одержаних у певних галузях знань та сферах професійних інтересів. Вимоги СТТУ не повинні суперечити обов'язковим вимогам ДСТУ та ГСТУ.

Підприємства застосовують СТТУ добровільно, а окремі громадяни - суб'єкти підприємницької діяльності, якщо вважають доцільним використовувати нові передові засоби, технології, методи та інші вимоги, які містяться в цих стандартах. Використання СТТУ для виготовлення продукції можливе лише за згодою замовника або споживача цієї продукції, що закріплено договором або іншою угодою.

Технічні умови (ТУ) - нормативний документ, який розробляють для встановлення вимог, що регулюють відносини між постачальником (розробником, виробником) і споживачем (замовником) продукції, для якої відсутні державні чи галузеві стандарти (або за потребою конкретизації вимог зазначених документів). ТУ затверджують на продукцію, що перебуває на стадії освоєння і виробляється невеликими партіями. ТУ розробляються на один чи кілька конкретних виробів, матеріалів, речовин, послугу чи групу послуг. Запроваджують ТУ в дію на короткі строки, термін їх дії обмежений або встановлюється за

погодженням із замовником. Підприємства використовують ТУ незалежно від форми власності та підлеглості, громадяни - суб'єкти господарювання - за договірними зобов'язаннями або ліцензіями на право виготовлення та реалізацію продукції (надання послуг).

Стандарти підприємств (СТП) розробляються на продукцію (процес, роботу, послугу), яку виробляють і застосовують (надають) лише на конкретному підприємстві. СТП не повинні суперечити обов'язковим вимогам ДСТУ та ГСТУ. Об'єктами СТП є складові продукції, технологічне оснащення та інструмент; технологічні процеси; послуги, які надають на певному підприємстві; процеси організації та управління виробництвом. СТП - основний організаційно-методичний документ у діючих на підприємствах системах управління якістю продукції. Як СТП можуть використовуватися міжнародні, регіональні та національні стандарти інших країн на підставі міжнародних угод про співробітництво.

Кодекси усталеної практики розробляють на устаткування, конструкції, технічні системи, які різняться конструктивним виконанням. В кодексах усталеної практики зазначають правила та методи розв'язування завдань щодо координації робіт зі стандартизації та метрології, а також реалізації певних вимог технічних регламентів чи стандартів.

Технічний регламент - це новий вид нормативного документу, який створено з метою розмежування законодавчо регульованої та нерегульованої сфери використання нормативних документів. В одночасно прийнятому Законі України "Про підтвердження відповідності" від 17.05.2001 № 2406-III такий документ названо

Кабінет Нарисної геометрії , інженерної і
комп'ютерної графіки.

ВНЗКТМСГ
Ленченко Л.В.

технічний регламент з підтвердження відповідності і йому надано статус урядового нормативно-правового акту. Тут встановлено, що цей ТР має містити: опис видів продукції, що підлягає обов'язковому підтвердженню відповідності; вимоги до такої продукції, які мають убезпечувати людей, тварин, рослини, майно і довкілля; процедури підтвердження відповідності таким вимогам. Отже технічний регламент - це закон України або нормативно-правовий акт, прийнятий Кабінетом Міністрів України, у якому визначено характеристики продукції або пов'язані з нею процеси чи способи виробництва, а також вимоги до послуг, включаючи відповідні положення, дотримання яких є обов'язковим. Він може також містити вимоги до термінології, позначок, пакування, маркування чи етикетування, які застосовуються до певної продукції, процесу чи способу виробництва.

Залежно від специфіки об'єкта стандартизації, призначення, складу та змісту вимог, які встановлені до нього, для різних категорій нормативних документів зі стандартизації розробляють стандарти таких видів:

о основоположні;

о на продукцію, послуги;

о на процеси;

о на методи контролю (випробувань, вимірювань, аналізу)

Основоположні стандарти встановлюють організаційно-методичні та загально технічні положення для визначеної галузі

Кабінет Нарисної геометрії , інженерної і
комп'ютерної графіки.

ВНЗКТМСГ
Ленченко Л.В.

стандартизації, а також терміни та визначення, загально технічні вимоги, норми та правила, що забезпечують впорядкованість, сумісність, взаємозв'язок та взаємоузгодженість різних видів технічної та виробничої діяльності під час розроблення, виготовлення, транспортування та утилізації продукції, безпечність продукції, охорону навколишнього середовища.

Стандарти на продукцію, послуги встановлюють вимоги до груп однорідної або певної продукції, послуги, які забезпечують її відповідність своєму призначенню. У них наводяться технічні вимоги до якості продукції (послуг) при її виготовленні, постачанні та використанні; визначаються правила приймання, способи контролю та випробування, вимоги до пакування, маркування, транспортування, зберігання продукції або якості наданих послуг.

Стандарти на процеси встановлюють основні вимоги до послідовності та методів (засобів, режимів, норм) виконання різних робіт (операцій) у процесах, що використовуються у різних видах діяльності та які забезпечують відповідність процесу його призначення.

Стандарти на методи контролю (випробувань, вимірювань, аналізу) регламентують послідовність (операцій), способи (правила, режими, норми) і технічні засоби їх виконання для різних видів та об'єктів контролю продукції, процесів, послуг. У них наводяться уніфіковані методи контролю якості, що засновані на досягненнях сучасної науки і техніки.

Щодо *міжнародних стандартів*, то в Україні вони почали використовуватися з 1989 р. З 1996 р. в Україні діють міжнародні

стандарти 9000, які охоплюють системи забезпечення якості, з 1 січня 1998 р. - стандарти І8О 14000, які охоплюють сферу навколишнього середовища, з 1 липня 1998 р. - європейські стандарти 45000, які регулюють діяльність в галузі оцінки відповідності. В кінці 2002 р. набули чинності національні стандарти, створені на основі міжнародних стандартів серії І8О 9000 нової версії. Запроваджено низку стандартів серії 14000 та інших серій. На кінець 2006 р. в Україні затверджено 17 технічних регламентів з підтвердження відповідності, що базуються на європейських директивах "нового підходу" і в яких встановлено обов'язкові вимоги щодо безпеки до певних видів продукції (будівельні вироби, медичні вироби, вибухові матеріали цивільного призначення, обладнання та системи захисту, призначені для застосування у вибухонебезпечній атмосфері, прогулянкові судна і таке ін.).

Державні стандарти України ДСТУ І8О серії 9000 набули чинності 27 червня 2001 р. і є ідентичним перекладом міжнародних стандартів.

До цієї серії стандартів належать:

о ДСТУ І8О 9000:2001. Системи управління якістю. Основні положення та словник;

о ДСТУ І8О 9001:2008. Системи управління якістю. Вимоги;

о ДСТУ І8О 9004:2001. Системи управління якістю. Настанови щодо поліпшення діяльності;

о ДСТУ ISO 19011:2001. Настанови щодо здійснення аудитів систем управління якістю та/чи навколишнім середовищем.

Разом вони формують узгоджену серію стандартів на системи управління якістю (СУЯ), яка сприяє взаєморозумінню в національній та міжнародній торгівлі.

Стандарт ДСТУ ISO 9000:2001 розроблено для сприяння організаціям (незалежно від їхнього типу та чисельності працівників) у впровадженні та забезпеченні функціонування ефективних СУЯ. ДСТУ ISO 9000:2001 описує основні положення СУЯ, викладені у стандартах ISO серії 9000, і визначає термінологію для СУЯ, сферу застосування, принципи управління якістю.

Стандарт ДСТУ ISO 9001:2001. У стандартах ISO версії 2000 р. пропонується лише одна модель системи менеджменту якості. Вона викладена у стандарті ISO 9001:2000 (ДСТУ ISO 9001:2001). Цей державний стандарт розроблено на принципах управління якістю, сформульованих у ДСТУ ISO 9000 та ДСТУ ISO 9004, і може застосовуватися "внутрішніми" і "зовнішніми" сторонами, зокрема: органами із сертифікації для оцінювання спроможності організації дотримуватися вимог замовника, регламентованих вимог і власних вимог організації. Стандарт установлює: вимоги до системи управління якістю, які можна застосовувати для внутрішніх цілей організації або для цілей сертифікації чи контрактних цілей. Він зосереджує увагу переважно на результативності системи управління ISO якістю з погляду дотримання вимог замовника

Вимоги до СУЯ наведено у розділах 1-8. Це загальні вимоги, передбачені для використання в усіх організаціях незалежно від їхньої величини, типу та продукції, що випускається, або послуги, яка надається. Якщо якісь вимоги ISO 9001:2000 з огляду на особливості організації та її продукції не можуть бути використані, їх можна виключити. Однак виключати можна лише вимоги, викладені в розділі 7 - "Процеси життєвого циклу продукції", і лише у випадку, якщо вони не впливають на спроможність організації випускати продукцію, яка відповідає вимогам споживача та відповідним регламентам.

Таким чином, можна виокремити постійні вимоги (містяться у розділах 1-6, 8 стандарту), а також ті, що можуть бути змінені (містяться у розділі 7).

Стандарт ДСТУ ISO 9004:2001 містить настанови (рекомендації), які охоплюють широкий діапазон цілей системи управління якістю, ніж стандарт ISO 9001, зокрема щодо постійного поліпшення загальних показників та ефективності і результативності діяльності організації.

Ці настанови ґрунтуються на восьми принципах управління якістю і призначені для одночасного врахування результативності та ефективності СУЯ. Вісім принципів управління якістю розроблені для застосування вищим керівництвом із метою спрямування діяльності організації на поліпшення її показників. Успішне застосування організацією цих принципів управління дасть змогу зацікавленим сторонам одержати такі переваги, як зростання прибутків, створення цінностей, підвищення стабільності.

Стандарт застосовується до процесів діяльності організації. Отже, принципи управління якістю можуть бути поширені на всі рівні організації. Цей стандарт пропонує концепції, ідеї, настанови і рекомендації, не призначений для цілей сертифікації та регламентації чи контрактних цілей і не є настановою щодо застосування стандарту ДСТУ ISO 9001. Стандарт не містить рекомендацій, специфічних для інших систем управління, пов'язаних, наприклад, з навколишнім середовищем, промисловою гігієною, безпекою праці, фінансами, ризиками. Він дає змогу організації узгодити, інтегрувати, адаптувати свою систему управління якістю з відповідними системами управління.

Стандарти ДСТУ ISO 9001 та ДСТУ ISO 9004 розроблено як узгоджену пару стандартів на СУЯ, призначених доповнювати один одного, але їх також можна застосовувати окремо.

Стандарт ДСТУ ISO 19011:2001 затверджено в 2003 р. як державний стандарт України. Він замінив стандарти ДСТУ ISO 10011-1, ДСТУ ISO 10011-2, ДСТУ ISO 10011-3, ДСТУ ISO 14010, ДСТУ ISO 14011, ДСТУ ISO 14012. Цей стандарт містить рекомендації стосовно здійснення аудитів СУЯ і систем управління довкіллям.

Положення стандарту ДСТУ ISO 19011:2001 гнучкі і можуть застосовуватися широким колом потенційних користувачів. Ці положення, як і зазначається в тексті стандарту, можуть бути адаптовані залежно від величини, типу і структури організації, а також залежно від цілей та сфери аудитів.

Безперечно, концепція нових стандартів більш досконала і віддзеркалює ті підходи, які вже використовуються зарубіжними

фірмами. Перехід на нову версію стандартів фактично є переходом до нової технології менеджменту якості.

Сьогодні в Україні чинними є 5 664 національних стандартів, гармонізованих з міжнародними та європейськими.

Доречно навести узагальнені дані за результатами виконання у 2001-2006 рр. планів національної стандартизації, які наведено в табл. 1.7.3. (с. 93) та 1.7.4. (с. 94)

Таблиця 1.7.3. містить інформацію щодо кількості національних стандартів, запланованих до розроблення за кошти державного бюджету і гармонізованих з європейськими та міжнародними, щодо кількості стандартів, розробляння яких розпочато у зазначений рік, щодо кількості затверджених стандартів (станом на 01.01.2006), щодо фактичного фінансування цих робіт у відсотках до запланованих обсягів та щодо кількості залучених до роботи ТК. У таблиці 1.7.3 . наведено дані додатків до річних планів стандартизації щодо кількості стандартів, розроблюваних за кошти міністерств (відомств) та інших організацій, та щодо джерел фінансування.

На сьогодні ступінь гармонізації українських стандартів відповідно до міжнародних складає 22 % (при потрібних 80 %, як мінімум).

Україна приділяє важливу увагу *міжнародному співробітництву в галузі технічного регулювання* з різними організаціями і бере безпосередню участь у роботі міжнародних і регіональних організацій та їх технічних комітетів. Методологічними засадами такого співробітництва є Укази

Президента "Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу" від 11.06.1998 р. № 615/98 та "Програма інтеграції України до Європейського Союзу" від 14.09.2000 р. № 1972/2000, а також Закон. України "Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу" 18.03.2004 р.

Головним завданням міжнародного співробітництва є зближення та гармонізація державної системи технічного регулювання України з міждержавними та регіональними системами, прогресивними національними системами технічного регулювання інших країн з одночасним забезпеченням захисту інтересів країни. Серед пріоритетів в галузі міжнародного співробітництва в галузі технічного регулювання:

о зближення та гармонізація національної системи технічного регулювання України з міждержавними та регіональними системами, прогресивними національними системами стандартизації і сертифікації інших країн;

о удосконалення та розвиток Національного фонду стандартів та інших нормативних документів на засадах застосування міжнародних, регіональних і національних стандартів інших країн, а також систематизація, узагальнення та максимальне використання досягнень науково-технічного прогресу;

о проведення цілеспрямованої науково-технічної та економічної політики шляхом розроблення міжнародних і регіональних стандартів на базі стандартів України на нові конкурентоспроможні види продукції та послуг;

о поліпшення нормативного забезпечення торговельного, економічного і науково-технічного співробітництва з іншими країнами та участь в міжнародному розподілі праці;

о забезпечення захисту інтересів країни під час розроблення міжнародних, регіональних і міждержавних стандартів;

о забезпечення єдності вимірювань;

о забезпечення взаємного визнання результатів випробувань і сертифікації продукції. З 1 березня 1998 р. набула чинності "Угода про партнерство та співробітництво між

Україною та Європейським Союзом", цілий ряд статей якої передбачають зближення української системи технічного регулювання з європейською. Такий розвиток технічного регулювання відповідає політичному курсу України на інтеграцію до європейських та трансатлантичних структур, приєднання до Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ) та вступу до СОТ (WTO).

Центральний орган виконавчої влади у сфері технічного регулювання - Держспоживстандарт України - представляє Україну в 9 міжнародних та регіональних організаціях. Зокрема, з 1992 р. - в Міждержавній Раді зі стандартизації, метрології та сертифікації країн СНД (в рамках "Угоди про проведення узгодженої політики в галузі стандартизації, метрології та сертифікації" та інших). З 1993 р. - в таких найвпливовіших міжнародних організаціях у сфері стандартизації, як Міжнародна організація із стандартизації (ІСО) та Міжнародна електротехнічна комісія (ІЕС). З 1997 р. Україна є членом за підпискою

Кабінет Нарисної геометрії, інженерної і
комп'ютерної графіки.

ВНЗКТМСТ
Ленченко Л.В.

Європейського комітету з стандартизації (СЕН) і членом-кореспондентом Міжнародної організації законодавчої метрології (ОІМБ). У жовтні 2004 р . СЕН підписав Угоду про надання Держспоживстандарту України статусу Партнерського органу зі стандартизації. Фахівці Держспоживстандарту також активно працюють в Європейському комітеті з стандартизації в електротехніці (СЕНЕЛЕС), Міжнародній організації з стандартизації тестування (ІСТО), Організації Євроазіатського співробітництва державних метрологічних установ (СОМЕТ), Організації національних метрологічних установ держав Європи (ЕУРОМЕТ), Генеральній конференції мір та вагів (СВРМ).

Наприклад як Національний член ІСО, Держспоживстандарт має зобов'язання та виконує певні функції, обумовлені членством у цій організації. 27-а Генеральна асамблея ІСО 2004 року обрала Україну до складу 18 членів Ради ІСО на період 2005-2006 рр. Членство в Раді для України - почесна і дуже відповідальна місія. Завдяки членству в Раді ІСО Україна отримала можливість безпосередньо впливати на прийняття стратегічних рішень з питань міжнародної стандартизації та одночасно відстоювати інтереси держави.

Держспоживстандарт є активним членом Комітету з оцінки відповідності (СДССО), спостерігачем у Комітеті ІСО з питань країн, що розвиваються (ДЕВКО), Комітеті ІСО зі споживчої політики (СОПОЛСО), та Комітеті зразкових матеріалів (РЕМСО), членом інформаційної мережі ІСОНЕТ. Саме ці стратегічні комітети розробляють політику всієї організації.

Українські фахівці найбільш активно співпрацюють у таких галузях, як суднобудування, лісова промисловість, інформація та

Кабінет Нарисної геометрії , інженерної і
комп'ютерної графіки.

ВНЗКТМСТ
Ленченко Л.В.

документація, промислові гідроприводи та гідроавтоматика, змащувальні системи, ракетна і ракетно-космічна техніка, аналіз газів та інші.

Держстандарт приєднався до Кодексу сумлінної практики підготовки, прийняття і впровадження стандартів.

З метою реалізації Плану дій "Україна - ЄС" у частині "Стандарти, технічне регулювання та оцінення відповідності (гармонізовані з ЄС)" у грудні 2005 р. в Брюсселі між Держспоживстандартом та Генеральними директоратами Європейської Комісії (ЄК) "Підприємництво та промисловість" і "Торгівля" була підписана домовленість стосовно закріплення основних напрямів співпраці на основі Плану дій щодо вільного просування промислових товарів, які потрібно здійснити у рамках підготовки до укладення з ЄС Угоди про оцінку відповідності та прийнятності промислових товарів (АСАА) (План дій АСАА).

Такі угоди ЄС укладав з країнами-кандидатами на членство в ЄС та країнами Середземномор'я. Продукція, охоплена цими угодами, вільно просувається на внутрішньому ринку ЄС без додаткових випробувань та процедур оцінки відповідності.

У рамках виконання зазначеного Плану дій українська сторона визначила пріоритетні сектори промисловості, за якими в першу чергу відбуватиметься приєднання до АСАА, а саме: низьковольтне обладнання, машини і механізми, прості посудини, що працюють під тиском; електромагнітна сумісність.

З метою прискорення впровадження в Україні європейських директив за цими напрямами, ЄК прийняла рішення щодо

Кабінет Нарисної геометрії, інженерної і
комп'ютерної графіки.

ВНЗКТМСТ
Ленченко Л.В.

надання Україні технічної допомоги за короткостроковою програмою TAIEХ (TAIEХ - програма обміну інформацією та технічної допомоги). У рамках проекту наприкінці листопада 2006 р. в Києві представники ЄК, експерти з Данії, Великобританії та Бельгії провели семінар "Впровадження директив "нового підходу" в Україні". На високому експертному рівні було проведено низку окремих робочих обговорень електромагнітної сумісності, низьконапружного обладнання та машин і механізмів між представниками ЄС та фахівцями Укрметртестстандарту. Генеральний директорат "Підприємництво та промисловість", відзначивши прогрес у співробітництві між Україною та ЄС у сфері технічного регулювання, висловив готовність Європейської комісії надати Україні технічну допомогу за програмою TAIEХ в рамках нових проектів.

Наразі розпочато проект "Twinning" "Зміцнення стандартизації, ринкового нагляду, метрології, законодавчої метрології, оцінки відповідності та споживчої політики в Україні", що є складовою проекту "Норми і стандарти" за Національною програмою дій ТА(Ж для України 2005 р. (початок запровадження - 2007 рік). Мета проекту - надання підтримки впровадженню Плану дій "Україна - ЄС" стосовно наближення українського законодавства, норм та стандартів до європейських, та Плану дій, спрямованого на підготовку до укладання Угоди АСАА.

Активно розвивається міжнародне співробітництво на двосторонній основі. Достатньо сказати, що станом на 31 грудня 2006 р. у сфері стандартизації, метрології, оцінки відповідності та захисту прав споживачів діє 47 угод з 33 країнами, 18 з яких укладено на міжурядовому рівні. На сьогодні міжурядові та міжвідомчі угоди укладені майже з усіма країнами СНД, країнами

Кабінет Нарисної геометрії , інженерної і
комп'ютерної графіки.

ВНЗКТМСГ
Ленченко Л.В.

Балтії, країнами ЄС (Австрією, Францією, Фінляндією, Італією, Німеччиною, Словаччиною, Ірландією, Грецією, Туреччиною), США, Аргентиною, Болгарією, Бразилією, В'єтнамом, Єгиптом, Ізраїлем, Іраном, Китаєм, Кубою, Македонією, Монголією, Польщею, Словенією, Угорщиною, Хорватією, Чехією, Чилі, Югославією та ін. Особливого значення набуло укладення таких угод зі спеціалізованими інститутами та фірмами цих країн.

В рамках участі в роботі ISO, IEC, CEN та CENELEC оброблено, проаналізовано та розіслано до українських технічних комітетів стандартизації (ТК) 1126 технічних

документів ISO, IEC, CEN та CENELEC. Враховуючи високий науковий потенціал українських фахівців і активну участь в розробленні міжнародних стандартів, керівне технічне бюро ISO, прийняло рішення щодо передачі ведення секретаріату міжнародного технічного комітету ISO/TC 218 "Деревина" українському ТК 18 "Лісоматеріали".

Держспоживстандартом здійснено низку заходів щодо залучення фінансових можливостей Європейської комісії для участі українських технічних комітетів у відповідних технічних комітетах CEN та CENELEC, а також навчання (стажування) українських фахівців у підрозділах CEN та CENELEC для отримання практичного досвіду.

Згідно зі статтею 8 Закону України "Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності" пропозиції щодо розроблення національного стандарту розглядає відповідний ТК з урахуванням пріоритетів у стандартизації, а у разі їх відсутності - організації, що мають відповідний: науково-технічний досвід у

Кабінет Нарисної геометрії, інженерної і
комп'ютерної графіки.

ВНЗКТМСТ
Ленченко Л.В.

даній сфері. Приймаючи рішення стосовно такої пропозиції, ТК або відповідна організація повинні брати до уваги чинні або розроблювані (на завершальних стадіях) міжнародні та регіональні стандарти, а також оцінювати потреби нашої держави, рівень її економічного розвитку тощо. Перевагу в застосуванні слід надавати чинному міжнародному стандарту. Гармонізуючи національні стандарти з міжнародними та європейськими, ТК беруть за основу документ, розроблений в ISO, IEC, CEN, CENELEC тощо.¹

Дані щодо запровадження в Україні стандартів переліків директив ЄС надано у табл. 1.7.5. Зауважимо, що запровадження стандартів директив ЄС одночасно зобов'язує згідно з вимогами CEN/CENELEC скасувати усі національні стандарти, які суперечать директивам. Такі роботи на сьогодні практично в Україні не виконують.

Важливо зазначити, що згідно з міжнародною практикою стандарти є добровільними для застосування. Вимоги щодо безпеки продукції та послуг для здоров'я і життя громадян, майна і навколишнього середовища перенесені у технічні регламенти (ТР), обов'язкові до виконання. У разі підтвердження відповідності показникам безпеки застосовують способи залежно від потенційного ризику з урахуванням існуючого міжнародного досвіду. Зазначені принципи враховано у Законі України "Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності" від 01.12.2005 р. № 3164-IV, а також у змінах, що було внесено на початку 2006 р. до законів України "Про стандартизацію" та "Про підтвердження відповідності", прийнятих у 2001 р. Це остаточно узгодило законодавство України з положеннями Угоди про ТБТ СОТ.

Таблиця 1*Запровадження директив ЄС*

Назва директиви ЄС	Номер директиви	Усього стандартів у директиві, шт.	Запроваджено в Україні, шт.	На стадії розроблення, шт.	План 2006 р., шт.
Низьковольтне електричне обладнання	73/23/ЄС	524 (656)	230	63	78
Безпечність машин	98/37/ЄС	468	127	28	61
Електромагнітна сумісність	89/336/ЄЕС	99(111*)	33	15	21
Радіо- та телекомунікаційне обладнання	99/5/ЄС	188(208)	0	1	14
Засоби індивідуального захисту	89/686/ЄЕС	238	123	13	47
Прилади, що працюють на газоподібному паливі	90/396/ЄЕС	72	25	27	15

Кабінет Нарисної геометрії , інженерної і комп'ютерної графіки.

ВНЗКТМСТ
Ленченко Л.В.

Обладнання для роботи у вибухонебезпечному середовищі	94/9/Е С	42	5	0	12
---	-------------	----	---	---	----

В умовах сьогодення залишається актуальним питання перегляду великої кількості чинних в Україні державних стандартів колишнього СРСР та застосування замість них міжнародних. Так, вітчизняні суб'єкти господарювання продовжують використовувати близько 16 тис. ГОСТів і до 30 тис. галузевих нормативних документів колишнього СРСР, затверджених до 1992 р.. Ці НД значною мірою містять технічні характеристики, які не відповідають сучасному науково-технічному рівню. Недостатньо оновлює фонд стандартів колишнього СРСР Міждержавна рада зі стандартизації, метрології та сертифікації (МДР): 100-250 документів щорічно. З них лише 20-50 ГОСТів гармонізовано з міжнародними чи європейськими нормами.

На виконання "Державної програми стандартизації на 2006-2010 роки" Держспож-ивстандарт розробив та затвердив "Програму перегляду чинних в Україні міждержавних стандартів (ГОСТ), розроблених до 1992 року, та приведення їх у відповідність до Угоди про ТБТ СОТ". З 2006 р. в Україні скасовано 3222 стандарти колишнього СРСР і нині ця робота продовжується. До 2012 р. має бути переглянуто увесь масив цих документів відповідно до зобов'язань України у зв'язку із вступом до СОТ.

Серед інших заходів, в контексті приведення національної системи технічного регулювання до вимог СОТ та ЄС, слід

Кабінет Нарисної геометрії, інженерної і комп'ютерної графіки.

ВНЗКТМСТ
Ленченко Л.В.

відзначити також реалізацію положень вже згаданого розпорядження Кабміну України "План заходів щодо нейтралізації можливих негативних наслідків у зв'язку із вступом України до СОТ та забезпечення підвищення конкурентоспроможності національної економіки" від 12.01.2006 р., а також вищезгаданої "Концепції розвитку технічного регулювання та споживчої політики у 2006-2010 роках".

Доречно зазначити, що лише протягом 2007 р. Держспоживстандартом України було опрацьовано і надано зауваження та пропозиції більше ніж до 50 проектів законів України, 220 проектів постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України, більше 50 інших нормативно-правових документів. Крім того, виконано більше 200 доручень Секретаріату Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України.

Важливо зауважити, що зі вступом у СОТ Україна взяла зобов'язання до 2012 р. реформувати систему технічного регулювання, яка базується на стандартизації, оцінці відповідності та метрології, з метою подолання технічних бар'єрів у торгівлі з країнами-членами СОТ. Наразі перед Держспоживстандартом стоїть важливе завдання - виважений підхід до реформування системи технічного регулювання з урахуванням національних особливостей розвитку цієї сфери.